

РЕЦЕНЗІЯ

Олег Габріелян

Рецензія на монографію Худолія А.О. «Америка в постбіполярному світі: інерція політичних стереотипів». – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2010. – 128 с.

Габріелян О.А.

Рецензия на монографию Худолія А.А. «Америка в постбиполярном мире: инерция политических стереотипов. – Острог : Издательство Национального университета «Острожская академия», 2010. – 128 с.

Gabrielyan O.A.

Review of Monograph «America in Post bipolar world: Inertia of Political Stereotypes» by A. Khudoliy. – Ostroh : Ostroh Academy National University Publishing House, 2010. – 128 p.

Монографія А.О. Худолія написана із залученням широкої джерельної бази з використанням вітчизняних та зарубіжних публікацій. Спираючись на солідний доробок праць істориків, політологів, промов американських президентів, автор простежує зовнішню політику Сполучених Штатів у постбіполярному світі. У науковій праці уважно аналізуються вузлові аспекти зовнішньої політики Америки впродовж 1989-2008 років крізь призму стереотипних уявлень. Автор наукового доробку пропонує власне бачення особливостей політики американських президентів у складних умовах колізій на світовій арені.

Привертає увагу ґрунтовністю і оригінальністю підходу перша частина монографії. А.О. Худолій узагальнив досвід попередників, які досліджували ті чи інші аспекти проблеми. Автор справедливо зауважує, що зовнішня політика США щодо Радянського Союзу в 1990-х роках формувалася в доволі складних умовах колізій і трансформацій Європи, розпаду СРСР, намаганнях адміністрації Дж. Буша-ст. підтримати М. Горбачова тощо. Водночас, розглянуто гегемоністську політику Америки в Панамі, стратегію американського втручання в балканську кризу. Позитивним є динамічний аспект аналізу зовнішньополітичного курсу адміністрацій. Автор висвітлює політичну традицію Сполучених Штатів, якої дотримуються президенти впродовж своїх каденцій.

Автором запропоновано певні методологічні новації, необхідні для дальшого критичного осмислення складної проблематики, пов'язаної з прихованими чинниками впливу на зовнішню політику США. Такими чинниками є стереотипні уявлення. Автор логічно підтверджує зовнішню політику стереотипами, виявленими в ході проведеного дослідження політичного дискурсу американських президентів.

Цікавим видається аналіз воєнних інтервенцій Сполучених Штатів, в той час як у виступах президентів звучить теза про поширення свободи і демократії в світі. Розглянуто провал гуманітарної місії в Сомалі, захоплення Гаїті, воєнне втручання у війну в Югославії.

Зі зміною політичної ситуації в світі змінюється і риторика американських політиків. Автор висловлює думку про те, що у зовнішній політиці 1990-х років Америка керується стереотипами «холодної війни». Детально розглянуто зовнішньополітичні орієнтири Дж. Бушамол., зміну риторики і стратегії політичного курсу після подій 11 вересня 2001 року.

Змістовною й інформативно насиченою є друга частина монографії, в якій розглянуто розвиток американо-українських відносин від початку проголошення незалежності України до сьогодення. Оцінюючи придатність геополітичного підходу для аналізу стратегій США в Східній Європі, автор намагається дати відповідь на деякі ключові питання щодо реалізації таких стратегій. Серед них вагому роль відіграють географічні, геополітичні та фінансово-економічні фактори впливу на вибір цілей і засобів політики національної безпеки, яка залишається пріоритетом зовнішньополітичної діяльності Сполучених Штатів. Проведено паралелі між політичною риторикою президентів США (Дж. Буша, Б. Клінтона і Дж. Бушамол.) та їхньою діяльністю. Автором детально висвітлено складну еволюцію зовнішньополітичних стратегій Америки щодо Росії та України.

Досить скрупульозно автором проаналізовано російсько-американські відносини. Досліджено вплив стереотипів на двосторонню діяльність, співробітництво двох країн з моменту розпаду Радянського Союзу до 2008 року. А.О. Худолій аналізує російсько-американські відносини у військовій, економічній і політичній сферах. У ході дослідження вдалося виявити, що зовнішня політика зазначених вище президентів певною мірою корелює з їхньою риторикою. Проповідуючи мир, Сполучені Штати готуються до війни, тримаючи свої війська в бойовій готовності на випадок конфлікту.

Із закінченням «холодної війни», світ змінюється, настає епоха однополярності з домінуванням США. Проте, незважаючи на закін-

чення конфронтації, американські президенти не звільнилися від політичних стереотипів. Аналіз риторики Дж. Буша, Б. Клінтона і Дж. Буша-мол. свідчить про те, що їм, як і їхнім попередникам, притаманні гегемоністські амбіції, які американські лідери приховують за фразами про світове лідерство, месіанство та відповідальність США за події на планеті.

Аналіз стереотипних уявлень, виявлених в риториці американських президентів, і зовнішньополітичний курс Вашингтона свідчить про те, що воєнна сила займає особливе місце в американській глобальній стратегії.

Теоретичний виклад автор підтверджує емпіричним матеріалом, який надає дослідженню вагомості та достовірності. Монографія є працею, в якій виявлено та описано приховані чинники впливу на зовнішню політику американських президентів. Тож, книга А.О. Худолія є суттєвим науковим доробком, корисним для всіх, хто досліджує політичні колізії реалій світу, що глобалізується.